

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 539.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796474488160/facsimile.pdf> (tilgået 11. maj 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- ovenf. – *Ordens Brødre*: studiekammerater. – *statueret*: påstået. – *yderste* (sidste) *Draabe* (...): *Bleckhorn*: denne fordrejning af en patetisk kliché (blæk i st. f. blod) findes fx. i Molières komedie *Le Mariage forcé* (1668, da.: *Det tvungne giftermål*), hvor den er lagt i munden på den latterlige aristoteliske lærde Pancrace, s. 6.
- 253 *formedelst*: på grund af. – *profecto*: lat.: virkelig. – *iver mig*: fortaler mig af vrede. – *sagte*: sagtens. – *nam* (...) *naturam est*: lat.: thi det er imod naturen.
- 254 *Fort*: straks. – *paa Dør*: af sted. – *Erasmus Montanum*: Erasmus Montanus, her bøjet i afhængighedsfald, fordi navnet er genstandsled i sætningen. – *Mademoiselle*: frosken.
- 255 *sustinered*: hævdet. – *Reputation(s)*: anseelse. – *falsk Lærdom*: se n.t.s. 238. – *hæve op*: ophæve. – *hils*: hils (bydemåde flertal).
- 256 *Leges* (...) *Laudabiles*: lat.: akademiske love og rosværdige sædvaner (el. vedtægter). – *Dominus*: lat.: (min) herre; Per benytter påny gal bøjningsendelse (i tiltale). – *Den gemeene Mand*: menigmand. – *Vulgus*: lat.: hoben. – *Commiliones*: lat.: kampfeller, medstuderende. – *Baccalaureus Philosophia*: se n.t.s. 221. – *publicè*: offentligt. – *sustinered*: hævdet. – *som er Ordeneri u-ansændigt*: formuleringen genkalder det højtidelige løfte, de studerende efter en opnået grad (afsluttende eksamen) måtte aflegge til rektor/universitetet. – *ne quid* (...) *Philosophia*: lat.: at den filosofiske (dvs. akademiske, videnskabelige) republik ikke lider nogen skade; med denne formulering overdrog senatet i oldtidens Rom konsulernes uindskrænket magt i faresituationerne. – *methodiè*: lat.: metodisk. – *ved Penner*: ved handelen, som forretningsmand. – *Sognefogden*: lokal, uuddannet, underordnet øvrighedsperson. – *boestiddende*: med egen husstand og fast bolig. – *Landgilde*: se n.t.s. 81. – *Syllogismus*: lat.: syllogisme, se n.t.s. 119.
- 257 *Ergo*: lat.: altså, således indledes syllogismens konklusion. – *opponere*: se n.t.s. 224. – *binde Munden*: bringe til tavshed, overvinde i diskussion. – *giøve* (...) *got*: bevise. – *kand jeg* (...) *tale* (...) *ikke en Hane*: denne syllogisme (se n.t.s. 119) er næsten identisk med den, der redder morlil fra at være en sten (s. 229), se note hertil.
- 258 *Proba minore*: lat.: bevis undersætningen, se n.t.s. 119; undersætningen her er: *sjeg har Menniskelig Forstands*. – *formeste Poster*: vigtigste hverv. – *Messe*: højmesse. – *støbe Væxlys*: se n.t.s. 83. – *bedre end en Hane*: et trick, eftersom syllogismer kun kan etablere identitet el. tillægge egenskab, ikke udpege kvalitetsforskelle. – *En Hane* (...) *Kan i Hovedet* (...) *I en Hane*: nye (falske) syllogismer (se n.t.s. 119) af samme type som den, der gør morlil til sten (s. 229), se note hertil.
- 259 *Tækeer udi Punden*: må være hentydning til Pers uordentlige frisure, ikke til »hanrejhorn«, da han jo er ugift (jvf. I,2). – *nabe*: vække